

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

7. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VIII

AARSABONNEMENT 3 KR.	UDGIVER: MARINEFORENINGEN EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR MØNTERGADE 22, MEZZANINEN, TELEFON: BYEN 3448 ANNONCEEKSPEDITION: DR. DAGMARS ALLÉ 22 VALBY — KØBENHAVN, TELEFON: VALBY 828 x	ENKELTE NUMRE 25 ØRE
----------------------	---	----------------------

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL IUEL

TIL MARINEFORENINGENS MEDLEMMER

I Erkendelsen af den Betydning, det paa forskellig Maade vil have saavel for selve Marineforeningens Medlemmer, som for vort Arbejde for at sprede Kendskab til Orlogs- og Handelsmarinen og disses Betydning for vort Land i saa vide Kredse som muligt og blandt dem, der endnu ikke har sluttet sig til Foreningen, har Bestyrelsen for Lokalforeningen for København og Omegn besluttet at virke for at danne et fotografisk Arkiv. Dette skal indeholde Fotografier, tagne af Medlemmerne og andre maritimt Interesserede, for at der af dette Materiale kan tilvejebringes et baade belærende og interessant retrospektivt Arkiv. For at alle i videste Udstrækning kan faa Glæde af dette, er det Bestyrelsens Hensigt at anmode Medlemmerne om til denne at udlaane saadanne Plader og Films, som kunde tænkes at have almen Interesse, ikke mindst saadanne, der gengiver Billeder af Foreningens Liv paa Søen ved Besøg paa Marinens eller Handelsflaadens Skibe, — kort sagt ethvert Billede med maritimt Motiv. Bestyrelsen vil da af det udlaante udvælge saadant, som den maatte anse for egnet til Gengivelse i Lysbillede og foranledige Lysbilled-

plader udførte. Disse Billeder vil da i Løbet af vor Vintersæson blive foreviste for Medlemmerne, og sikkert paa mange Maader være til stor Glæde. Saafremt det er muligt, vil saadanne Forevisninger finde Sted gentagne Gange i Sæsonens Løb, for at saa mange som muligt kan faa Lejlighed til at se Billederne.

Vi henvender os da til Medlemmerne om at støtte os i denne Sag. Dertil egnede Plader og Films, som ønskes overgivne Bestyrelsen til Laan, bedes mærkede og indpakkede, samt paa Pakkens Yderside forsynede med Ejerens Navn og Bopæl og Antallet af indlagte Aftryk eller Films, og indleverede til Foreningens Kontor Møntergade 22, Kl. 10—3.

Udførelsen af Lysbilledpladerne vil da ved Bestyrelsens Foranstaltning ske saa hurtigt som muligt, og de udlaante Aftryk vil atter kunne afhentes af Ejerne. Films kan indsendes pr. Post og vil blive tilbagesendt paa samme Maade. Tydeligt Mærke paa Plader og Films vil være af Betydning for den rigtige Tilbagelevering.

KORSØR-KREDSSEN

afholdt Søndag den 13. Juni en Udflugt til Sorø med Afrejse fra Korsør Kl. 10⁵⁷ Form. Efter Ankomsten til Sorø spistes den medbragte Frokost paa Hotel Sorø, hvorefter man spadserede til Akademiet, hvor den smukke Kirke og Have blev beset. Derefter sejledes over Søen til „Parnas“, hvor man tilbragte et Par hyggelige Timer, indtil der Kl. 5 blev pebet til Skafning. Ved Bordet herskede den mest kammeratlige Tone, men desværre gik Tiden for hurtigt, da man allerede maatte bryde op Kl. 7 for at naa Toget, der var tilbage i Korsør Kl. 9.

Efter Ankomsten til Korsør skiltes Selskabet med Haab om at mødes igen næste Aar, og i Bevidsthed om at have tilbragt en rigtig god Dag.

RANDERS-KREDSSEN

foretog Søndag den 25. Juli sin aarlige Sommerudflugt. Skønt Vejret om Lørdagen var mindre indbydende, klarede det dog op om Søndagen og Turen gik — Traditionen tro — pr. Dampers ud ad Randers Fjord til den herlige Fløls Skov. Fra Anløbsstedet Uggelhuse marcherede Selskabet til Tonerne af alle de gamle kendte Somands-

melodier til Pavillonen i Skoven, hvor Kaffebordene stod dækkede. Her bød Formanden, Fabrikant Skands, velkommen og tolkede i smukke Ord alle gamle Marineres Glæde over Genforeningen, at Dannebrog nu atter frit kunde vaje i alle sønderjydske Havne. — Efter at Kaffen var indtaget, blæste Musikken Samling og Turen gik gennem Skoven til den store Festplads, hvor Legen snart efter gik lystig en Tid. Saa tilbage til de medbragte Madkurve for at skaffe, og da dette var besørget, traadtes Dansen baade af gamle og unge, baade moderne og gammeldags, indtil Tiden var inde da vi atter maatte tilbage til Damperen for at vende hjem til Randers efter en gemytlig tilbragt Eftermiddag.

72

AALBORG-KREDSSEN

Med hvilken Styrke den haarde Kuling blæste af VNV., da Kredens Medlemmer med Damer Søndag den 25. Juli, i et Antal af c. 150, entrede de reserverede Vogne paa Aalborg Banegaard for at foretage en Udflugt til Løkken, var ikke let at afgøre, men som bekendt afskrækker intet Neptuns Sønner, særlig da naar det gælder Marineforeningens Ære, og selv om Stormen og den elendige Fyren med

Tørv forsinkede Toget c. 1½ Time, var det dog et yderst animeret Selskab, der ved Tøtiden bænkedes sig om de lange Borde i Hotel „Klitbakkens“ Sal for i Fællesskab at nyde de medbragte Frokostkurves Indhold.

Efter at den værste Sult var stillet holdtes der nogle faa Taler; bl. a. talte Formanden, Fabrikant *Stuhr*, smukt og gribende om sine Oplevelser ved den store Genforeningsfest paa Dybbøl, hvorefter hele Selskabet vandrede til Havet for at nyde det storslaaede Skue af en rigtig Paalandsstorm. Sandet feg de brave Gutter og deres Damer om Øerne, men ufortrødent kæmpede hele Selskabet sig frem til Stranden, hvor man rigelig belønnedes ved Synet af det oprørte Hav, og længe i Tavshed betragtede det enestaaende Skuespil.

Senere løjede Vinden dog lidt, og enkelte af Deltagerne tog sig en Dukkert i de fraadende Bølger, medens Resten af Selskabet vandrede rundt for nærmere at bese den lille By's Mærkværdigheder. Desværre maatte den paatænkte Strandfest aflyses; Stormen havde vendt op og ned paa alt, hvad der hed Karuseller, Luftgynger og Telte, og Dagens Clou, en Øvelsestur med Redningsbaaden, var selvfølgelig paa Forhaand ganske udelukket.

Man trøstede sig imidlertid paa anden Vis, og i Hotellets store Sal gik Dansen nu lystig, indtil der ved Syttiden blæstes til Opbrud, og det ventende Tog derpaa hurtigt førte Deltagerne tilbage til Aalborg, vel ballastede med Flyvesand rundt om i alle Klædningsstykker, forblæste og forpjuksede, men alle i høj Grad enige om at have tilbragt en yderst fornøjelig og interessant Dag.

Sammenkomsten den 13. Juli.

Varm Sommeraften. Den synkende Sol farvede Himlen let rosa, medens de hvide Skyer dreves mildt afsted for den lette Brise og Smaafuglene kvidrede. Intet Under, at Skyttelovets Medlemmer mødte i saa stort et Antal og opildnede hinanden, saa de opnaaede udmærkede Resultater viste, at Kampen om Vandrepokalen denne Gang bliver særlig haard.

Efter Skydningen samledes man om Aftensbordene, der var dækket i det Frie og meget smukt pyntet af Kammerat *Soderlund*, der ogsaa med Flag og Vimpler havde forøget Naturens Farvepragt.

Formanden bød Velkommen og udtalte det Ønske, at vore mange nye Landsmænd maatte føle sig rigtig hjemme under vort smukke gamle Flag og maatte blive til Gavn og Glæde for vort kære lille Fædreland, og han sluttede med et hjerteligt: „Gud bevare Danmark“, som gentoges af alle Kammeraterne.

En af Kammerat *Soderlund* forfattet stemningsfuld Sang vakte fortjent Bifald, hvorefter Formanden bragte en Hilsen fra Grosserer *Schou* som Svar paa Skyttelovets Lykønskning til Ridderkorset. En smuk motiveret Skaal for Lokalkredsens populære Formand fik en Tilslutning, der sikkert vilde have glædet ham, om han kunde have været nærværende.

En Skaal for Aftenens nyindmeldte Kammerater blev af Kammerat *Nath* udbragt paa den hjertelige Maade, som nu engang er *Nath* egen, og en af disse, Kammerat *Clausen*, takkede og udtalte sin Glæde ved at være sammen med os.

Aftenens Foredragsholder, Undertøjmester *Torp*, var desværre forhindret, og Formanden forsøgte at erstatte ham ved at fortælle om en Udkommando „Til Lands“, som lod til at mere Kammeraterne. Stemningen var ypperlig, Kammeraterne kappedes om at fortælle deres Erindringer fra Tjenestetiden; særlig Lykke vakte Kammeraterne *Bing* og *Borrild*, hvis Fortællinger var af den Slags, der kunde faa en Hundevagt til at glide let. Kammerat *Gustav Olsen* leverede en meget morsom Historie om en lille Kanonbaad, hvor hele Besætningen hed Las, og derfor kaldtes Laserne. Hans Fremstilling af, hvorledes hans Fader, Overbaadsmand *Rudolf Olsen*, lærte Laserne Geværsersits, var kostelig.

Mørket faldt paa, men vi fik tændt Lys paa Bordet, og de muntre Søndingssange fik snart en stor interesseret Tilhørerkreds udenfor Haven.

Sammenkomsten i September finder Sted den anden Søndag Kl. 10 Fm. Programmet er:

Aarets store Skydning, saavel om Mesterskabet som om mange værdifulde Præmier. Derefter Fællesfrokost og den ordinære Generalforsamling med Dagsorden: Valg af Dirigent, Formanden aflægger Beretning, Kassereren fremlægger Regnskabet, Valg af ny Bestyrelse, Valg af Revisorer, Behandling af indkomne Forslag, hvoriblandt flere vigtige Lovændringer, som kræver Kammeraternes fulde Interesse.

Da Chancerne for at kunne hjemføre en Gevinst er pyramidalske, forventes stor Tilslutning.

Paa Gensyn 12. September Kl. 10 Fm. i Vangehuset.

Skydebrødrene samledes den 10. Aug. i den skyggefulde Vangehus-have, hvor den tørre, solmættede Luft gød et eget Velvære i Sindene. Indianerbrune og ferieforsvækkede afgav Brødrene deres Skud, og Resultaterne borgede for, at Konkurrencen til den kommende Præmieskydning bliver haard. Efter tilendebragt Skydning samledes man i det af Troldmanden *Soderlund* festligt forvandlede Lokale, hvor Formanden, Fabrikant *Schultz*, bød Velkommen. Ifølge Traditionen gled det lækre Smørrebrød ned i Fred og Ro, kun afbrudt nu og da, dog ikke ofte, naar Loddet blev hevet. Da Bordene igen var ryddede, og Kammeraterne havde sat sig tilrette med den brune Drik varmt og lifligt duftende foran sig, begyndte Underholdningen med et Digt til Nyboders og den faste Stoks Pris, forfattet og reciteret af Kammerat *Soderlund*. De jævne, følte Ord vakte Genklang i alle Hjerter, og et fortjent Bifald lønnede den unge haabefulde Forfatter.

Derefter fortalte Kammerat *Torp* 2. Del af Messedrengen, Lille Hanses Oplevelser, og de skuffede ikke Forventningerne fra sidst. Med samme Spænding fulgtes hans Gennembrud fra Dreng til ung Mand, fra hans Hænders Haandtering af Tallerkener og Glas til deres mere faste Greb om Rattets Knager. I Modsætning til *Gustav Wiids* 2 × 2 = 5 sagde han 2 × 2 = 3. Naar Styrmand og Mester hver fik 2 Bayere, blev de kun noterede for 3, hvad der bragte Hans i Kridthuset hos dem, men indbragte ham en Omgang Opdragelse af Hovmesteren. Paa Standens Vegne nedlagde Julius, som forhenværende Hovmester, under megen Munterhed en harmfuld Protest, saa lille Hans sikkert var glad over, at det var som Kammerat og ikke som Hovmester, han havde lært Julius at kende. Da *Torp* sluttede, lod et taknemmeligt Bifald ham imøde.

Til Kammerat *Elwardts* udmærkede Akkompagnement lod de gamle kendte Sange smukt i den lune Sommeraften, medens Kammeraterne *Skov-Nielsen*, *Jensen-Skov* og *Bing* gav Solo Sange til Bedste. Kammerat *Nath* gav et lille Praj om Præmieskydningen næste Maaned, og offervillige Kammerater foretog straks en kærkommen Indsamling til en Præmie dertil.

ODENSE-KREDSEN

I Odense havde vi Besøg af U-Baadflotillen med Kapt. *Wolfhagen* som Chef. Skibene kom hertil Fredag den 18. Juli, og Marineforeningen havde den store Glæde, at Skibene blev liggende i Havnen til efter Søndagen. Med den Elskværdighed, som karakteriserer vor Marines Chefer, blev der givet Tilladelse til, at Marineforeningens Medlemmer maatte bese U-Baadene imellem Kl. 2 og 3 Søndag Eftermiddag, og mange af de gamle Gutter benyttede sig deraf. Under Kapt. *v. Lowzows* kyndige Forevisning fik de mødte Medlemmer saa god en Forestilling om Undervandsbaadene, som det var muligt i det korte Tidsrum, og Odense-Kredsen benytter Lejligheden til at rette en hjertelig Tak til Befalingsmændene i U-Baadene for deres Elskværdighed, og beklager samtidig, at Marinernes Besøg fandt Sted 8 Dage for tidligt til, at Besætningerne kunde blive vore kærkomne Gæster ved vor Fest og Indvielse af Minebøssen.

C. B.

— Den 25. Juli kunde Odense-Kredsen endelig faa sin Minebøsse indviet. At dette først kunde foregaa nu, skyldes i første Række Odense Byraad, der har været 3½ Maaned om at bestemme, hvor Minen maatte staa; men har Tiden været lang, saa er Pladsen, som anvistes, ogsaa den smukkeste og bedste, vi kunde tænke os: I det smukke Munke Mose-Anlæg lige syd for den prægtige store Sluse, hvor alle fremmede bliver ført hen for at se noget af Odenses smukkeste Omgivelser.

Kl. 4 Eftermiddag pebes Marinerne til Parade paa Albani Torv, og efter at Flaget, under Honnørmarchens Toner, var ført til Fløjen, marcherede den ret store Procession igennem Byen til Munke Mose, ledsaget af Tusinder af Tilskuere. Ved Pladsen, hvor den tilhullede Mine var anbragt, stod opstillet andre Tusinder af Tilskuere, saa Foreningens Medlemmer havde stort Arbejde med at bane sig Vej til Bøssen, hvor der opmarcheredes til en Halvkreds, som indesluttede: Bøssen, Flaget, Musikken og Æresgæsterne: Æresmedlem Kapt. *Møller*, Næstformanden og Hovedkasserer i Hovedbestyrelsen, Grosserer *K. L. E. Jensen* og *Valdemar Schou*, samt Pressen.

Formanden, Telefonmester *Buchgreitz* traadte derefter frem paa en Forhøjning og udtalte følgende:

Naar Marineforeningerne Landet over har taget Initiativet til Opstilling af Minebøsser, saa er det for at opfylde en Del af Foreningens Formaal, idet man vil søge at holde Interessen vedlige for vort Søværn og Søfart, og saa vidt vore Midler tillader det at understøtte trængende Efterladte af Sømænd og Marinere. Naar man taler om at holde Interessen vedlige for Søværn og Søfart i et Land som Danmark, skulde man synes, at dette lyder som et Paradoks, men desværre er det en Kendsgerning, at Interessen som oftest kun findes hos dem, som har deres Næringsvej af Søen, eller har saadanne Paarørende, eller driver Forretning ved Søfart. Man hører saa ofte, naar Bladene meddeler om Forlis: Aa de Stakler, at de skulde ende saaledes! Men saa har man gjort sin Indsats ved at udtale dette. Jeg tør forsikre, at Staklerne ikke er dem, som bukkede under i Kampen, men derimod dem, der blev tilbage efter Forsørgeren, og det er disse, som vi gerne vil række en hjælpende Haand.

Verdenskrigen har ganske vist gjort sit til, at det danske Folk har aabnet Øjnene lidt mere for, hvad Søværn og Søfart er for Dan-

mark, idet man indsaar, at uden vore Søfolk, der modigt gik i Faren og trodsede Døden, kunde vi andre ikke have faaet de Nødvendighedsartikler, som vi trængte saa haardt til. Og uden vor vagthavende Marine vilde vi have været fuldstændig prisgivet Minefaren paa vore Kyster og i vore Farvande. Desværre kostede det store Menneskeofre fra begge vore Marineflaader, men trods alt dette svigtede vore Søfolk ikke. Sømandens Gerning er altid farefuld, han har altid Elementerne at trodse i Kamp, og desværre er det ikke sjældent, at der kræves Ofre i denne Kamp. Vi her i Odense har desværre for ikke lang Tid siden set et Bevis derpaa, da Barken „Albert Høeg“ forliste i den svenske Skærgaard, og vi modtog de 5 unge Søfolk i Baarer, omvundne af vort smukke Flag, der altid er den danske Sømands Stolthed.

Jeg beder de tilstedeværende Herrer om sammen med mine Kammerater at blotte deres Hoved, imedens vi sænker vort Flag til Ære og Minde for Heltene, som blev derude.

Musikken spillede og Foreningens Medlemmer sang derefter sidste Vers af Sang Nr. 26 i Marineforeningens Sangbog.

Det var et gribende Øjeblik, da alle blottede Hovedet og Flaget sænkedes — ikke en eneste Lyd hørtes fra den store Menneskemængde.

Herefter afdækkedes Minen, og Formanden erklærede den for indviet, idet han udtalte en Tak til Byraadet for den smukke Plads, til Det forenede Dampskibsselskab for Transporten af Minebøssen, til Kommunens Arbejdere for Opstillingen. Bøssen er en original engelsk Sømine, som den benyttedes under Verdenskrigen og som den er hjærgnet op af sit Element; kun er den djævelske Ladning fjernet, og nu bliver det Deres Sag, mine Damer og Herrer samt alle de Besøgende her, at sørge for en ny Ladning til at lindre Noden for Sømandenes trængende Efterladte. Jeg skal nu vise Dem, hvorledes man benytter Minebøssen, og opfordre Dem alle til at prøve.

Herefter nedlagde Formanden den første Pengeseddel i Bøssen, og nu begyndte en Kamp for at følge Eksemplet.

Marineforeningen marcherede nu tilbage til Albanitorv, hvor Flaget afleveredes under Honnørmarkens Toner, og Medlemmerne begav sig derefter ind i Industripalæet for at fejre en stilfuld Fest sammen med de ventende Damer. Det er unødvendigt at referere Festen, da den forløb som sædvanlig paa den allerfornøjeligste og bedste Maade ved et Festmaal, hvor der holdtes Taler for Hs. Maj. Kongen, for Marineforeningen, for Æresgæsterne, Pressen, Damerne o. s. v.

Festen sluttede med en kvik Svingom, og Kl. 12 blev Flaget halet ned, hvorefter der blev pebet „Til Køjerne“.

Under Festen indløb Telegram fra Formanden for Faaborg-Kredsen, Fabrikant C. C. Jensen, og afsendtes Telegram til Kapt. Ewald, der desværre var forhindret i at være tilstede.

Det kan sikkert interessere Medlemmerne at vide, at Bøssen tømtes 1ste Gang en Time efter Indvielsen og indeholdt da 200 Kr.

Minebøssen bærer en svær Messingplade med følgende graverede Indskrift:

ENGELSK SØMINE
BENYTTET UNDER VERDENSKRIGEN 1914—19
MOTTAGER BIDRAG TIL FORULYKKEDE SØMENDS
TRÆNGENDE EFTERLADTE
REJST AF MARINEFORENINGEN FOR ODENSE OG OMEGN
DEN 22/7 1920

FAABORG-KREDSEN

indviende Mandag den 26. Juli, Eftm. Kl. 5, den af „Sømandsforeningen af 1856“ skænkede Minebøsse. „Bøssen“ er opstillet for Enden af den beplantede Plads ved Byens smukke Spadserevej „Dosseringen“ ud mod Fjorden. Pladsen var smukt pyntet med Flag og Marineforeningens Medlemmer havde givet talrig Møde. Endvidere var de fleste af Byraadets Medlemmer med Borgmesteren i Spidsen kommen til Stede. Som Gæster var indbudt Næstformanden Grosserer Jensen og Kassereren Grosserer Schou, hvorimod Kaptajn Ewald desværre var forhindret i at deltage. Desuden havde Odense-Kredsens populære Formand, Telefonmester Buchgreitz og flere Odense-Medlemmer gjort Kredsen den Glæde at give Møde.

Formanden Jernstøber C. C. Jensen bød Velkommen og foreslog at man sang „Vift stolt paa Codans Bølge“. Derefter udtalte Formanden, at naar man i Dag var samlet for at indvie en Minebøsse, saa var Tanken den, at Marineforeningen ved de Beløb, der maatte indkomme, vilde være med til at raade Bod paa alle de Ulykker, Minerne havde forvoldt under Krigen; han haabede, at Publikum vilde vise sig velvillig og forstaaende overfor det smukke Formaal og bad om, at Minebøssen maatte blive beskyttet, saa den ikke kom til at lide Overlast. Han takkede Byraadet for den anviste smukke Plads og sluttede med at udbringe et „Leve Danmark“. Derefter blev „Der er et yndigt Land“ sunget, og Minebøssen kunde nu modtage den første „Ladning“.

Paa en stor, paaskruet Messingplade er ætset følgende Inskription:

OFFISKET ENGELSK MINE
DET INDKOMNE BELØB FORDELES IMELLEM PRINSESSE MARIES HJEM FOR SØMEND
OG SØMENDS ENKER OG MARINEFORENINGEN TIL FILANTROPISK FORMAAL BLANDT
DENS SØFARENDE OG FORHEN SØFARENDE MEDLEMMER
MARINEFORENINGEN FOR FAABORG OG OMEGN
28 JULI 1920

Til Tonerne af „Holmens faste Stok“ marcheredes derefter til „Kerns Hotel“, hvor den selskabelige Sammenkomst skulde finde Sted. Ved Bordet herskede en udmærket Stemning og Talerne gik Slag i Slag. Humøret var Aftenen igennem ypperligt, og det vakte stor Jubel, da Kassereren kunde fortælle, at der var indkommet godt 160 Kr. i Bøssen den første Dag. Ved 10-Tiden drog de udenbys Gæster af Sted, men Hundevagten var forlængst gaet ind, før den fornøjelige Fest sluttede.

DA HOLLÆNDERNE HJALP OS 1658—1660

EN HISTORISK FREMSTILLING

AF SOGNEPRÆST H. D. LIND

(Fortsat). Tegninger af HENNING SCHJØLER

Svenskekongen benægtede, at Slaget kunde kaldes en Sejr for Hollænderne. Det er utvivlsomt, at de svenske til deres Konges Glæde har kæmpet tappert mod deres krigsvante Modstandere, og tillige, at disse sidste led stor Skade i Slaget, men det er dog aabenbart, at Hollænderne fuldstændig opnaaede deres Hovedøjemed, Københavns Undsætning. Blokaden var sprængt, og Transportflaaden med Proviant og Tropper havde under Slaget vidst at snige sig frem og laa samme Aften i Sikkerhed i Københavns Havn. Den værste Fare for Hungersnød, om end ikke Dyrtiden, var afhjulpen; da Pücklers Korps blev sat i Land, lettedes Borgerne for en Del af den besværlige Tjeneste paa Voldene; Stadens Bombardement kunde heller ikke ventes fortsat. Svenskekongen anerkendte nemlig Sejrens Betydning ved at ophæve den egentlige Belejring; derimod begyndte han fra en Lejr ved Brøndshøj en skarp Cernerung af Byen, som saaledes vedblivende var indesluttet fra Landsiden.

Wassenaer var, i Modsætning til Kong Karl Gustaf, meget misfornøjet med sine undergivnes Opførsel i Slaget. Han foranledigede ogsaa, at der senere blev holdt Krigsforhør i den Anledning i København, Hans Klage kunde være

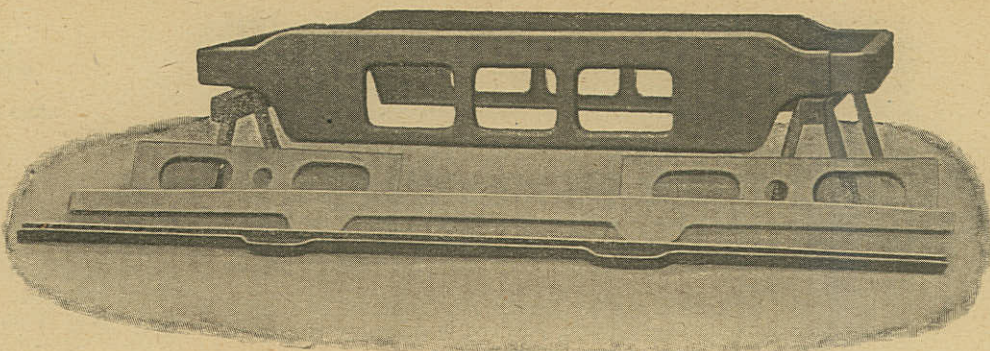
begrundet for nogles Vedkommende; saaledes bekendte Kaptajnen paa Skibet Alckmaar, 36 K., at han var ukendt med de Dele, og Styrmandene om Bord havde ikke tænkt, at de hørte med i Kampen; uretfærdig derimod var Anklagen mod Kaptajnen paa Staveren, 40 K., som havde 75 fjendtlige Kugler i Skibsskroget og over 50 døde og saared; Skibet var saa medtaget, at han efter Ankomsten til København med sine Folk maatte foreløbig træde over paa det danske Sorte Rytter. — Som en Gengæld for Wassenaers strenge Dom over Officererne blev han selv ikke fritaget for Bebrejdelser angaaende hans egen Færd i Slaget; de værste Kritikere fandtes i Byen Amsterdam; man sagde bl. a., at han før Slaget i Sundet ikke havde givet sine Officerer fuldstændige Instruktioner, hvoraf Følgen blev, at Kampen i meget kun fik et Tilfældighedens Præg.

Mandefaldet i Slaget var stort paa begge Sider. De svenske opgiver de døde og saaredes Tal til 500 (foruden dem, der druknede paa Morgonsternen); Hollændernes Tab var omtr. 600; i en Galiot blev de faldne sendte i Land for at begraves der; paa Holmens Kirkegaard blev c. 400 menige jordede de følgende Dage. Til Pieter Floriszoon

AVESTA JERNVERKS AKTIEBOLAG, AVESTA

TILLVERKAR OCH FÖRSÄLJER:

Pressad-, Flänsad och
Bockad plåt till ångpannor, lokomotiv-, malm-
och järnvägsagnar m. m.
Vattengassvetsade gas- och lufttrycksbehållare,
högtrycksledning för vatten och ånga, lo-
komotivfyrboxar, och korrugerade eldrör till
ångpannor samt
Autogénsvetsade plåtarbeten.
Ångpanne-, Konstruktions- och Cisternplåt
samt Tunnpått alla slag, äfven korrugerad.
Helpressade behållare för syrgas, ammoniak,
kolsyra och tryckluft.
Stång-, Vinkel- och Spantjärn.

LEVERANTÖRER TILL STATENS OCH ENSKILDA JÄRNVÄGER I SVERIGE

UDDEHOLMS AKTIEBOLAG

MUNKFORS BRUK, HAGFORS JERNVERK,
NYKRAPPA JERNVERK OCH STORFORS RÖRVERK

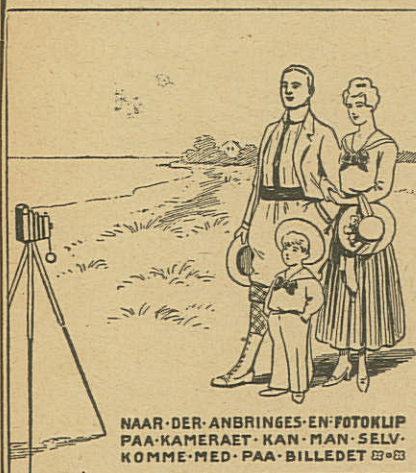
tillverkning och försäljning af

SIEMENS MARTIN- och BESSEMERSTÅL samt

Kall- och varmvallsadt järn och stål; valsadt och smidt verktygs-
och borrstål, valsad och dragen järn- och ståltråd, stålspett, bandsågar,
trådspik, trä- och metallskruf, åkdons och järnvägsfjädrar m. m.
Varmvalsade tuber och rör, alla slag. Kalldragne rör för vatten-
rörsångpannor, kondensatorer, velocipeder m. m.

Telegrafadress: UDDEHOLMS, UDDEHOLM — Postadress: UDDEHOLM

Förkallvalsadt och draget stål och järn samt
trådspik post- och telegrafadress: MUNKFORS

NAAR DER ANBRINGES EN FOTOKLIP
PAA KAMERAET - KAN MAN SELV-
KOMME MED PAA BILLEDET

Enhver Amateur-Fotograf

bør anskaffe sig en

„Fotoklip“,

kan anbringes paa de fleste Kameraer

Fotografiapparater

i stort Udvalg fra smaa
Lommekameraer til alle større Formater

Forsøg vor Special-Afdeling

for Fremkaldelse,
Copiering, Forstørrelser etc.

Sagkyndig Vejledning gives

Stort Udvalg i

Prismekikkerte

fra Zeiss, Busch og Goerz

Kongsbak & Cohn

største Specialforretning i Danmark

Nygade 2, Kbhvn. K. Tlf. 2569

Vore ærede Medlemmer anmodes om velvilligst
at støtte vort Blad „UNDER DANNEBROG“
ved at rekvirere en Annonce i Felter paa ca. 2 cm.,
2spaltet. Bestillinger modtages af

„UNDER DANNEBROG“S
ANNONCE-EKSPEDITION

DR. DAGMARS ALLÉ 22 St. — VALBY
TELEFON: VALBY 828 x

Søkort-Arkivet.

Søkort, Farvandsbeskrivelser, Fyr-
lister m. m. over alle danske Farvande
samt Kort over Nord- og Østersøen ud-
gives og forhandles af Søkort-Arkivet.
Fortegnelsen over Forhandlingsartik-
lerne findes hos Boghandlerne og i
Yachtklubberne. Arkivet giver enhver
Oplysning til Valg af Kort. Salg fore-
gaar fra selve Arkivet, Toldbodvejen 19,
Hverdage fra Kl. 9-3. Telefon Mili-
tær 177; endvidere hos Blankensteiners
Eftfl., Toldbodvejen 48, samt hos Lan-
dets Boghandlere og Skibsproviant-
eringshandlere.

Færdige
Herre & Drenge
Klæder

Elegante engelske og franske Stoffer,
altid det nyeste i Snit og Forarbejdning.

Vort Lager er saa stort, at vi er i Stand
til at tilfredsstille hver enkelt Kundes
∴ personlige Smag og Ønsker. ∴

Axel Nøtterstrøm.

VESTERBROGADE 17

G. Holm-Petersen

Direkte
Import fra
Syden
af ægte
Druevine.

A/S NORDISKE METALVAREFABRIKKER
KJØBENHAVN

ELEKTRISKE BELYSNINGSLEGEMER

OG

ELEKTRISK INSTALLATIONSMATERIALE

PRØVELAGRE, AMAGERTORV 25, TLF. 3371

LEVERANDØR TIL MARINEN

bekostede Frederik III en smuk Ligkiste, betrukket med Fløj og forsynet med Sølvornamenter, deriblandt den dødes Vaabenskjold; Fløjlet kostede 96 Dalere og Sølvbeslaget 101; de andre Udgifter krævede 31 Dlr. De Withs Lig blev 29. Novbr. udleveret af de svenske i en Kiste, lige-

ledes betrukket med Fløj og beslagen med Sølv; den førtes af de danske under mange Æresbevisninger til Holland, da Viceadmiralen paa sit yderste havde ønsket at hvile i sit eget Land. — De Personer, som kvæstedes i Affæren, anbragtes i Danske Kompagnis Hus (i Kompagnistræde Nr. 16) og i forskellige Lavhuse; Kongen befalede, at de skulde plejes vel, da de »har bekommet Skade saa vel for deres egen som vor Konservation«. Kaptajn Dirch Verween paa De Son, 40 K., døde 2. Decbr. af sine Saar i København og »blev hæderlig stedt til Graven«.

Skibstabet var størst paa svensk Side. Rosen, 40 Kr., erobrede og førtes til København, ligesom ogsaa de to forhenværende danske Priser Pelikan og Delmenhorst (36 K.). Morgonsternan sank og Leoparden, 36 K., drev efter Kampen herreløst omkring med uddød Besætning, et Vidnesbyrd om Slagets morderiske Karakter. — Brederode var det eneste Skib, Hollænderne mistede; det sank ud for Espergærde, hvor der senere er fundet Levninger af Vraget, saaledes den murede Kabys; samme Steds er fundet Vrag af to svenske (samtidige?) Skibe, hvorfra Kanoner og Køkkenredskaber er blevet erhvervede til danske Museer. Fra Morgonsternan optog en dansk Dykker 1667 4 Ankere, 3 Kanoner m. m. 1661 tillodes det en hollandsk Skipper at fiske efter Skibsredskaber, som »de Hollænder i forleden Fejde havde mistet«.

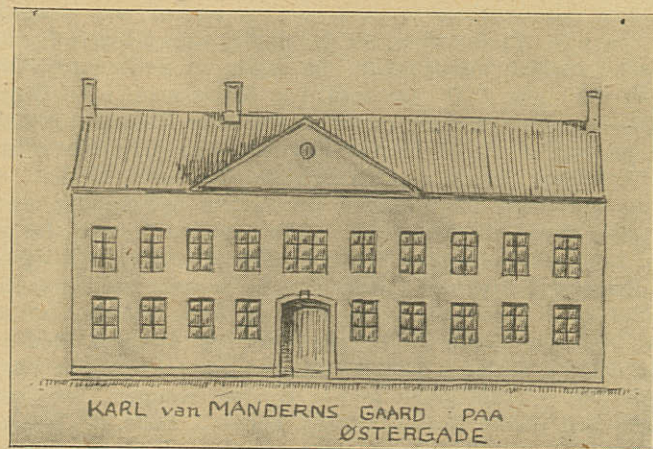
Slaget i Sundet har haft det særlige Held, at en Marine maler har overværet Kampen og tegnet store Slagbilleder af den. Det er Willem van de Velde fra Amsterdam; paa enkelte af hans Tegninger ses endogsaa han selv i en Jagt midt paa Kamppladsen som opmærksom Iagttager. Kort efter Slaget fremviste Wassenaer en Skitse af Striden for Kongen, som fandt megen Behag i den. Kopi af disse Tegninger opbevares paa Frederiksborg Nationalmuseum.

Dagen efter Slaget kom Rigsraaderne Otto Krag og Peter Reedtz om Bord hos Wassenaer, som endnu laa ved Skovshoved, for paa Kongens Vegne at takke han selv i en Udvisite værdifulde Tjeneste og for at deliberere med ham om nye Foretagender. Næste Dag aflagde Kongen selv et Besøg; derpaa kom Henrik Bjelke og udbad sig 10—12 af de mest uskadte hollandske Skibe til et Togt. Sagen var, at den svenske Flaade vel var slaet, men ikke »slaet af Søen«, da Landskronas Havn afgav et sikkert Holdepunkt for den som en Udfaldsport ved senere Ekspeditioner. Det gjaldt nu om at afskære de udenfor værende Svenskere

fra Havnen. Wassenaer indvilligede i Bjelkes Forlangende og vilde, uagtet han var syg (af Podagra), selv følge med, hvorfor han i en Stol lod sig hejse over i et andet hollandsk Orlogsskib. Man kom dog for sent; nogle af Svenskerne løb ind i Havnen, andre reddede sig nordpaa, og Mørket hindrede videre Foretagender. Man traf et forladt svensk Orlogsskib i en elendig Tilstand, Masterne var borte, Dækket knust og faldet ned i Skibet; det var det omtalte Leoparden, der havde omtr. 80 døde om Bord; det blev stukket i Brand, »som en Lygte blusser Fjendens Skib mod Sky«, hvorefter det sank. 2. Novbr. kom Wassenaer personlig med sit Skib til Københavns Red og lod Henrik Bjelke være alene om at blokere Landskrona med alle de 21 Hollændere, der var efterladt ved Hven, foruden de 3 danske.

Den næste Dag skriver den hollandske Admiral i sin Skibsjournal, at han endnu er helt utilpas, hvorfor han vil, da hans Kahyt er aldeles skamskudt og han ikke har noget ordentligt Opholdssted i Skibet, lade sig bringe i Land samme Aften i det Haab, at han i kort Tid skal genvinde sit Helbred dér. Han tog ind hos den berømte Maler Carl van Mandern, som i sine to Gaarde, Østergade Nr. 15 og Gammelstrand Nr. 24, husede mange Standspersoner, og som senere malede Wassenaers Portræt. En Uges Tid efter besøgte Kongen ham i dette Logi og udtalte senere, at Hollændernes notable Hjælp skulde »til evige Tider« blive mindet af ham og hans Efterkommere. Skønt Admiralen endnu havde Smerter, dog ikke uudholdelige, i Foden, var han 14. Novbr. til Kongens Taffel, og næste Dag aflagde han Hs. kgl. Højhed (Kron-) Prinsen et Besøg. Endelig var hans Helbred blevet saa godt, at han 19. Novbr. kunde igen komme om Bord. Dog synes han i Vinterens Løb til Tider at have opholdt sig i København.

Samtidig var hans Admiralskib blevet repareret; det blev »krængt« og »diktet« under Vandet; de sønderskudte Master blev styrkede ved paalagte Vanger, det skrøbelige Ror bragtes til Bremerholm til Istandsættelse og atter hængt

paa. Ligesaa blev ogsaa de andre skadede Skibe reparerede ved Holmen og forsynede med Kanoner, Krudt, Tømmer m. m. fra Værftet.

Landskronas Blokade var blevet fortsat og paatænkt sikret ved Sænkning af nogle Skibe. Delmenhorst, som Hollænderne havde erobret i Slaget, vilde Kongen købe til »Synkeværket«, men Købet af dette Sejrstrofæ kom ikke i Stand. Uagtet Kongen udlovede en Dusør paa 1000 Dlr. til Mandskabet ved Sænkningen og selv kom til Stede som Tilsynshavende, og uagtet Wassenaer ogsaa 20. Novbr. gav Møde med 4 Skibe, mislykkedes Foretagendet; de svenske kunde ret uhindret løbe ud af Havnen. Denne Omstændighed blev lagt Wassenaer til Last, hvem man mistænkte for at vise Fjenden for megen Overbærenhed; man betvivlede, at man turde kalde Henrik Bjelke tilbage og lade den fremmede Admiral alene have Overanførselen paa »Kongens Strømme«; men fra 25. Novbr. faldt Vejrliget i med stærk

Frost og Storm, som jog baade danske og hollandske Blokadeskibe i Havn; de fleste maatte møjsommeligt ises ind. Fra nu af laa den danske og den hollandske Flaade i Havnen fra Bommen til henimod Bremerholm; den første paa Vestsiden, den anden paa Østsiden af »Strømmen«. Da Vinteren stadig var streng, ogsaa i det nye Aar, maatte der for Skibenes Sikkerheds Skyld stadig holdes store Vaager aabne om dem, nogle paa 16—18 Fod, andre endog paa 36. Bremerholms Smedje maatte levere Økser og Baadshager til Brug ved denne »Vækning«, som ikke var overflødig; i Marts skal de svenske have paatænkt at stikke Ild paa Hollændernes Skibe ved 200 Matroser, men Størstedelen af Angriberne blev opslugt af Isen under Forsøget.

Paa Grund af den lange Uvirksomhed, den stærke Kulde, de snævre Rum om Børd og andre uheldige hygiejniske Forhold herskede der megen Sygdom med rasende Feber og hurtig paafølgende Død blandt det hollandske Mandskab. 22. Januar havde Wassenaer 70 syge paa sit Skib, og der hengik ikke en Dag, endog til helt hen paa Foraaret, uden der maatte optegnes Dødsfald. Til de døde lavedes Kister, som nedsenkedes paa Holmens Kirkegaard. Senere blev de syge plejede i et Hus med opvarmede Værelser paa Kristianshavn. 6. Januar havde 6 svenske Orlogsskibe passeret København og mentes at ville angribe Bornholm; Admiral Niels Juel bad derfor Wassenaer om 6 Orlogsskibe til at forfølge Svenskerne med, men den hollandske Admiral havde kun 4 at tilbyde, de andre havde alle en decimeret Besætning og ingen Fetalje. Naar Wassenaer opfordrede til at overføre Krigsfolk fra Jylland til København og undskyldte sig med en Henviisning til det udtyndede Mandskab, var han sikkert i sin gode Ret. Ligesaa, naar han tilskrev sin Regering en indtrængende Bøn om friske Skibsbesætninger.

I Øresundslaget blev der paa begge Sider taget en Del Fanger; særlig gav Brederodes midlertidige Erobring de svenske nogle Fanger i Hænde. I det nye Aar underhandlede der om en Udveksling af disse, men Sagen slæbte sig kun langsomt frem til Wassenaers store Ærgrelse. Nogle fik han dog overleveret, men »det var en Ynk, saa elendige de saa ud«. Blandt dem var der nogle, som tidligere havde været i tyrkisk Fangenskab; de sagde, at de hellere vilde være der igen i 10 Aar end hos Svenskerne i 10 Dage. Adskillige af dem døde ogsaa straks efter Tilbagekomsten, og det saa ud til, at næsten alle de andre vilde følge efter.

17. Januar havde Generalstaterne tilskrevet Kongen et Brev, som vilde have ændret Situationen fuldstændig, men til stor Skade for Danmark. Efter moden Overvejelse af den hollandske Flaades Tilstand efter Slaget og vel ogsaa af pekuniære Hensyn havde den hollandske Regering besluttet at tilbagekalde Wassenaer og hans Flaade, for at den hjemme kunde blive repareret og forsynet med al Nødtørft og saaledes henad Foraaret desto kraftigere præstere den i Traktaterne lovede Hjælp. Kongen, som saa Faren ved denne Foranstaltning, skrev 3. Febr. til Wassenaer, at i saa Fald burde der absolut efterlades et saa stort Antal gode Orlogsskibe, at de kunde være bastante

til Danmarks Riges Konservation. Sagen var dog allerede saa vidt fremmet, at Kongen i samme Maaned maatte udfærdige et Rekreditiv eller Anbefalingskrivelse for Wassenaer til Generalstaterne, hvori han med Tak erkender Værdien af den ydede Hjælp og af det for Flaaden valgte Overhoved, der er bleven Kongen »sonders lieb und angenehm«, men han havde dog haabet, at hele den hollandske Flaade maatte have faaet Lov til at blive her til Sikring af Hovedstaden. Generalstaterne ændrede ogsaa hurtig deres Beslutning; Wassenaer fik Ordre til at blive Vinteren over; men det var Hensynet til Englands mulige maritime Optræden i de danske Farvande, som var det afgørende.

Efter en lille Pavse med mildt Vejr havde Vinteren mældt sig igen i hele sin Strængthed, der forvandlede Havet til en Ismark. Dette gav Anledning til en smuk lille Affære. Samtidig med, at Isen skruede det svenske Orlogsskib Samson, 36 K., til Bunds i Landskrona Havn, kom det hollandske de Zeeridder, 28 K., Kaptejn Adriaen Banckers, der laa paa Vagt udenfor, i Besæt i Isen og drev hen under Hven, hvor det stødte paa Grund og sad i hele 18 Dage, udelukket fra Omverdenen og stadig truet med Forlis af Isen. Og tilmed blev Skibet angrebet af svenske Krigsskibe; først af 8 smaa, som dog intet udrettede, dernæst af en Brander, som ikke skadede Hollænderen i mindste Maade, og endelig af de to store Mercurius, 46 K., og Fides, 36 K.. Men

Banckers stak alle Flag og Vimpler ud til Tegn paa, at han modigt optog Kampen med Overmagten, og skønt de Zeeridder led megen Skade, blev det dog de to nævnte Svenskere, som først maatte opgive Kampen, den ene med en nedskudt Storaa. Ved indtraadt Højvande slap Banckers ud af Isens Favntag med sit lække Fartøj, men kom derpaa lykkelig ind til Bremerholm til Reparation. Han afgav personlig mundtlig Rapport til Kong Frederik, der med stor Fornøjelse hørte paa Beretningen om den ulige Kamp.

(Forts.)

